

בס"ד. יום ה' פ' האזינו, וא"ו תשרי, ה'תשל"ג

(הנחה בלתי מוגה)

שובה ישראל עד הוי' אלקיך¹. וידוע הדיוק במ"ש שובה ישראל², דלכאורה הרי ישראל הוא שם המעלה של בני"י. וגם, מהו דיוק הלשון עד הוי' אלקיך³. ונוסף לזה, כיון שפסוק זה הוא התחלת ההפטרה דשבת שובה שקורין (ברוב השנים) בשבת פ' האזינו, יש לבאר הקשר עם פ' האזינו.

(ב) **והביאור** בזה (עכ"פ בקיצור ובנקודה), דהנה, בהתחלת פ' האזינו נאמר⁴ האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי, ופירש רש"י, שהעיד בהם שמים וארץ (כמ"ש בסיום הפרשה שלפנ"ז⁵ ואעידה בס את השמים ואת הארץ), שאם יזכו (ישראל), יבואו העדים ויתנו שכרם, הארץ תתן יכולה והשמים יתנו טלם כו', כמ"ש לאח"ז⁶ יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי — מטר וטל כפשוטם (נוסף על הרמזים שבוה, כמובא בפרש"י ובמדרשי חז"ל בכ"מ). והיינו, שאופן הנהגת בני"י ניכר בשמים וארץ, שכאשר הנהגת איש ישראל היא באופן המתאים, הרי הוא פועל שגם השמים והארץ מתנהגים באופן המתאים. וכמ"ש⁷ אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יכולה (וכל שאר הברכות), ועד"ז נאמר בפרשה שני' דק"ש⁸, והי' אם שמוע תשמעו וגו' ונתתי מטר ארצכם גו' ואספת דגנך וגו' ואכלת ושבעת. והענין בזה, שמודגשת כאן בעלותם של ישראל על שמים וארץ, שזהו לפי שהבריאה כולה היא בשביל ישראל, כמארז"ל⁹ בראשית¹⁰ בשביל ישראל שנקראו ראשית, ולכן, את העולם נתן בלבם¹¹, שבהם תלוי

(1) הושע יד, ב.

(2) ראה אוה"ת דרושים לשבת שובה ע' איתצו. רד"ה שובה ישראל תרצה, תש"ד, תש"ו (סה"מ קונטרסים ח"ב שכח, א. סה"מ תש"ד ע' 15. תש"ו ע' 15). ועוד.

(3) ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סו,

ב.

(4) לב, א.

(5) וילך לא, כח.

(6) האזינו שם, ב.

(7) בחוקותי כו, ג ואילך.

(8) עקב יא, יג ואילך.

(9) פרש"י ורמב"ן בראשית א, א.

(10) בראשית שם.

(11) קהלת ג, יא. וראה לקו"ת במדבר ה,

ב. אוה"ת דרושים לר"ה ע' א'שכא. סד"ה

שובה ישראל תרס"ו (המשך תרס"ו ע' כד

ס"ע לג ואילך]). ובכ"מ.

העולם כולו — כל סדר ההשתלשלות, עד לעוה"ז החומרי, והיינו, שמבלי הבט על היותו חומרי, ועכ"פ גשמי¹², תלוי כל המציאות וההנהגה שלו בלבם (ואופן הנהגתם) של בני". ועד שעל ידם נשלמת בו הכוונה של כל סדר ההשתלשלות — שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים¹³, וכמשנת"ל¹⁴ הנקודה בזה, שבדירה נמצא עצמות ומהות כו"¹⁵, ששם הוא הענין דנתאוה כו', שהו"ע שלא שייך לשאול עליו שאלות¹⁶ ולחפש טעמים כו'.

ג) וכל זה שייך ומודגש ביותר בשבת שובה שבעשרת ימי תשובה שהם הימים שבין ר"ה ליוהכ"פ. והענין בזה, דהנה, ימים אלו באים לאחרי הקדמת העבודה דחודש אלול באופן דבקשו פני את פניך הוי' אבקש¹⁷, פני דייקא, הפנימיות דבני", שהיא בשלימות אצל כל אחד מישראל, והחידוש שבאלול הוא — בקשו פני, היינו, שהפנימיות באה לידי גילוי. ועאכו"כ בר"ה, שאז ישנו הענין דתקיעת שופר, שהו"ע הצעקה פנימית בקלא פנימאה דלא אשתמע¹⁸, שמשם נמשך ובה בגלוי הקול באופן של תקיעת שופר, עד שמעורר (עס דערנעמט) את הישנים והנרדמים, כידוע לשון הרמב"ם¹⁹ בזה. ומזה מובן גודל מעלת ימים אלו, וכדאייתא בסידור האריז"ל²⁰ שהימים שבין ר"ה ויוה"כ הם כמו חול המועד, ולכן, גם ענין הבכ"י שנזכר בכתבי האריז"ל²¹ בנוגע לימים אלו הו"ע בכ"י של שמחה, כמ"ש בכתר שם טוב²² (בשם הבעש"ט) בנוגע לר"ה, שעליו נאמר²³ לכו אכלו משמנים גו' ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם (ועד"ז בימים שלאח"ז), שמ"ש האריז"ל²¹ לבכות, הנה ענין הבכ"י שבוכין הוא בכ"י של שמחה, וכמבואר גם בלקו"ת²⁴ שהבכ"י היא

16) ראה אוה"ת בלק שם. המשך תרס"ו ס"ע ז ואילך [ע' יא].

17) תהלים כז, ח. וראה סד"ה שובה תרס"ו הנ"ל.

18) ראה זח"א נ, ב, רי, א.

19) ה'ל' תשובה פ"ג ה"ד.

20) בסדר עשי"ת.

21) פרי עץ חיים שער השופר פ"ה. שער הכוונות דרושי ר"ה קודם דרוש א. וראה לקו"ש ח"ט ע' 206. וש"נ.

22) סימן תכב.

23) נחמ"י ח, י.

24) תצא לו, ג, לז, ד.

12) ראה סה"מ תרצ"א ע' קלח. תרצ"ב ע' רלו.

13) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

14) ד"ה זה היום דיום ב' דר"ה (לעיל ע' 3 ואילך).

15) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' תפט (ועם הגהות — אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תרעט ואילך). אוה"ת בלק ע' תתקצז. סה"מ תרל"ה ח"ב ריש ע' שנג. המשך תרס"ו ע' ג [ה].

מפני ריבוי הגילוי, ע"ד שאמרו על רבי עקיבא כשאמר שיר השירים זלגו עיניו דמעות²⁵, מפני ריבוי גילוי רזין דרזין שבשיר השירים, ועד"ז הוא גם בנוגע לבכ"י שבעשרת ימי תשובה.

ומזה מובן, שבימים אלו מודגשת ביותר מעלתן של ישראל, שלא זו בלבד שנקראו ראשית⁹, אלא הם למעלה אפילו מבחי' ראשית (כמבואר בכ"מ)²⁶, שהרי מה שנקראו ראשית הרי זה כפי שהם כבר בסדר השתלשלות, משא"כ כפי שהם בדרגא שבה ישנו ענין הבחירה, כמ"ש²⁷ יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה (כפי שאומרים בר"ה), ללא טעמים והסברות, כיון שזהו"ע שלמעלה מטעמים והסברות, שאלות וכו', ע"ד הענין דנתאוה כו'. ומצד גודל מעלת בני, מבקש מהם הקב"ה בר"ה שתמליכוני עליכם²⁸, ובנ"י ממלאים בקשה זו, והקב"ה מקבל את ההכתרה כו', באופן שממשיכים (ע"י תק"ש) מעצמות התענוג²⁹, ששם הוא הענין דנתאוה כו'.

וכיון שבנ"י הם בדרגא הכי נעלית דיבחר לנו את נחלתנו, הרי בודאי שיש להם בעלות על שמים וארץ העליונים, בנוגע להשפעה ורוחנית כו', כמו הענין דחק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב³⁰, שא' הפירושים בזה³¹ שזהו"ע המשפט על גילוי האלקות (וויפל אלקות זאָל נתגלה ווערן), ועאכו"כ שיש להם בעלות על שמים וארץ התחתונים, בנוגע לענין דהאזינו השמים ותשמע הארץ כפשוטם. ומצד מעלת ימים אלו, נעשה כל זה באופן של שירה, כמודגש בפרשת האזינו שנקראת בתורה בלשון השירה הזאת³², והרי אין אומרים שירה אלא על היין³³, שזהו ענין של שמחה כפי שבאה בגילוי.

(ד) **ועפ"ז** יובן מ"ש שובה ישראל (שם המעלה) דוקא, דכיון שבימים אלו (לאחרי ר"ה) עומדים בנ"י ברום המעלה, הרי הענין דישראל הוא באופן של גילוי, והעבודה אז היא בהענין דשובה ישראל — לפעול גם בעולם המעמד ומצב דהרוח תשוב אל האלקים אשר

(25) זח"א צח, ב (במדרש הנעלם). ט"ז ואילך.

אז"ח סרפ"ח סק"ב. (30) תהלים פא, ה.

(26) ראה אוה"ת תבוא ע' תתרמ. (31) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, א.

(27) תהלים מז, ה. וראה ספר השיחות תורת שלום ע' 29.

(28) ר"ה טז, א. לד, ב. (32) וילך לא, יט ובפרש"י.

(29) ראה ד"ה לה"ע תק"ש ע"פ כוונת (33) ברכות לה, א.

הבעש"ט בסידור עם דא"ח רמד [שנז], ג

נתנה³⁴, ובאופן ד"עד הוי' אלקיך", כמבואר במאמרים³⁵ שמגיעים לבחי' עד ולא עד בכלל³⁶, שזוהי הפנימיות שלמעלה, בחי' פניך הוי', שלזה מגיעים ע"י העבודה דבקשו פני. וענין זה (עד, ולא עד בכלל) פועל ש"הוי'" יהי' רק בבחי' "אלקיך"³⁷, היינו, שנעשה לבוש ונרתק לגילויים שלמעלה מזה, ועד לעצמות ומהות.

(ה) **וְעִי'ז** פועלים גם בענין התשובה, שתהי' באופן שאפילו הזדונות נהפכים לזכיות³⁸. ולאח"ז פועלים גם הענין דקחו עצמכם דברים ושובו אל הוי' וגו' ונשלמה פרים שפתינו³⁹. ועד שהעבודה בסיום זמן הגלות באופן דונשלמה פרים שפתינו, נעשית הכנה קרובה לשלימות העבודה באופן ששם⁴⁰ נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך הקדושה, בבית המקדש, לאחר שמישח צדקנו ילחם מלחמות הוי' וינצח, ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל⁴¹, ויפעל בכל העולם כולו הענין דנגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו גו'⁴², ועד שמלאה הארץ דעה את הוי' כמים לים מכסים⁴³. וכאמור, שכל זה נעשה ע"י ההקדמה והכנה קרובה בסוף זמן הגלות בענין דשובה ישראל עד הוי' אלקיך, כפי שפועלים וממשיכים למטה מעשרה טפחים בעשיית, ומהם הולכים — באופן דואולך אתכם קוממיות⁴⁴, כשתי קומות של אדה"ר⁴⁵, שהם ב' אופני הילוך (והתהלכתי⁴⁶), מלמטה למעלה ומלמעלה למטה⁴⁷ — ליוהכ"פ, שהו"ע יום אחד⁴⁸ (כדאיאת במדרש⁴⁹), שבו עומד כל אחד מישראל למטה באופן שהוא כמלאכי השרת⁵⁰. וענין זה נעשה הכנה קרובה לענין ושמחת בחגך⁵¹ דחג הסוכות, כמ"ש⁵²

(43) שם יא, ט. הובא ברמב"ם שם סוף פי"ב.
 (44) בחוקותי כו, יג.
 (45) ראה ב"ב עה, א. סנהדרין ק, א.
 (46) בחוקותי שם, יב.
 (47) ראה אמרי בינה שער הק"ש פפ"ח (עג, ג [קיד, ד]) ואילך. אוה"ת בחוקותי ע' תרנב ואילך. ד"ה והתהלכתי תשי"א (סה"מ תשי"א ע' פב ואילך). וש"נ.
 (48) בראשית א, ו.
 (49) ב"ר פ"ג, ח.
 (50) רמ"א אור"ח סתרי" ס"ד. שו"ע אדה"ז שם ס"ט.
 (51) פ' ראה טז, יד.
 (52) אמור כג, מ.

(34) קהלת יב, ז.
 (35) ראה סד"ה שובה ישראל תרס"ו שם.
 ד"ה שובה ישראל דש"פ האזינו (לקמן ע' 42 ואילך). ד"ה הנ"ל תשל"ז (תו"מ סה"מ תשרי ע' צו ואילך).
 (36) ראה לקו"ת פקודי ה, א. ז, ג.
 (37) ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סה, א. טו, א. ד"ה שובה ישראל תשמ"א פ"ז (תו"מ סה"מ שם ע' קטו).
 (38) ראה יומא פו, ב. סד"ה שובה ישראל אעת"ר (סה"מ אעת"ר ע' כב).
 (39) הושע יד, ג.
 (40) נוסח התפלה דמוסף יו"ט ור"ח.
 (41) ראה רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ד.
 (42) ישעי' מ, ה.

ושמחתם לפני הוי' אלקיכם, וג"פ שמחה (כדאיתא בילקוט⁵³), ועד שמקיימים בפועל ושמחתם לפני הוי' אלקיכם בביהמ"ק השלישי, שיבנה במהרה בימינו, ובשמחה ובטוב לבב.

